

Tanyşlyk keseli / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 23 января, 2025

Tanyşlyk keseli / satiriki hekaýa TANYŞLYK KESELI

Soňky döwürlerde tanyşlyk diýen äteñet bir kesel uly ile ýoň bolupdyr. Biri düwünme keselinden olse; «Aý, onuň lukmanlardan tanşy ýokdur» diýýärler. Iki maşyn çakyşyp, iki tarapam mähum bolsa, «GAI-ler bilen araň bolmasa, ir-u-giç boljagyň şol» diýýänler tapylýar. «Pylankes kosmosa uçupdyr» diýilse, «Aý, onuň süýregi bar. Ýokardan elinden çekýärler» diýmekdenem çekinenoklar. «Abhaziyada biri 172 ýaşapdyr» diý-de zut gaç-da göräý, jogabyň yzyňdan maşynly ýetip nagt ederler. «Aý, olmy, ol 272 hem ýaşar. Sebäp näme üçin diýseň, otüki onuň ýokarda garyndaşy bar. Anyklap soraberseň, şol obanyň arçyny bilen daýhan birleşiginiň başlygy hut şonuň öz kowçumyndandyr» diýip, sakgally-sarmykly hiri ýeñdirmän oturandyr.

Ýaňy-ýakynda ýanyma garyndaşym Esen geläýdi. Oňa Esen tanşam diýýärler. Onuň Esen eňek, Esen yñdarma diýen lakamlaram bar, Esen gele-gelmäne: – Heý, «Eşretde» tanşyň ýokmy? – diýdi.

– Şondan bir zar alaýjakdym – diýip, maňa soragly nazaryny dikdi. – Gaty zerur gerek – diýdi.

– Ol dükanda-ha tanşym ýokdy, walla. Näme, oňa gyt zat gelipmi, et ýa mesge barmy? – diýdim.

Esen hiç zat aýtmady. Uludan demini alyp, aşak bakdy. Görsem, garyndaşymyň derdi agyr ýaly, oňa kömek etmeki boljak öydýän diýen pikire geldim.

– Garyndaş, ýüzüňi galdyr, «Eşretiň» müdiriniň tanşynyň tanşyny gözlemeli bolarys – diýdim.

– Wah, şeýtsene, garyndaş. Zerur bir zat gerekdi-dä. Gaýrat et – diýip, Esen maňa seretdi.

Men saglygy saklaýyş ministrligininiň epidemiologiá we aýratyn howply infeksiýalara garşıy göreşiji bölümünüň başlygynyň mergi hem çuma keselleriniň öňüni almak boýunça orunbasaryna jaň

etjek boldum. Telefon apparatyna elimi uzatdym weli Esen elime ýapyşdy.

– Dur, saklan. Gidip hut özümüz elin gürleşmeli, onuň bilenem tanşarys. Çumaçynuň hem, mergiciniň hem gerek ýeri bolar. Birden bize mergi degäýse, ýa çuma ýoluksak tanyş gerek bolar – diýdi. Men oña:

– Gitmäge maşyn ýok – diýdim. Eden hezil edinip güldi.
– Taksi tutarys. Barýançak, gelýänçäk ýola ýigrimi başlik pul düşäris – diýip, Esen jübüsine kakdy. Döwür şeýle-dä, indi döše kakyylanok, gapjyga kakylýar. Diýýän bölümimize bardyk weli, bize gerekli adamyny tapmadyk, orunbasar ýerinde ýok ekeni.

– Ol-ä düýnden başlap zähmet rugsadyna çykaýypdy. Özem etraba, garry enesiniň ýanyna gitdi. Enesiniň melleginiň üzümi yetişipdir. Şonu satyp, kurort puly edinýär. Ýalňyşmasam, ertirem irden Kislowodskä dynç almaga uçmaly öýdýän diýip, sekretar-maşinistka gyz aýtdy. Uzak oýlanyşyp durmadyk, taksiçä «sür» diýdik. Orunbasary etrapdan tapdyk.

– Ýak, walla, bu-ýa keçje bold-ow. Men «Eşretiň» müdiri bilen tersleşäýipdirim-dä Arada üstümden akt ýazdym. Dükanymyzda gemrijiler köpelipdir, özüňem biri diýdim. Birkuç sagatlap «Eşreti» ýapdyrtdymam. Sebäbi nebsi öňüne düşüpdir. Eçilenok. «Eşretden» ýeke özi haýyrlanýar. Ol menden öýkelidir. Akt ýazyp, häzirki döwürde edilmeýän iş etdim-dä. Akt ýazsaň, atasyny öldüren ýaly görýärler diýip, orunbasar garry enesiniň mellegindäki üzümi dadyp ýören ýerinde aýtdy.

– Heý onuň müdirliniň başga tanşunu bileňokmy? – diýip, Esen özelenip, orunbasara ýüzlendi.

– Bilyän – diýip, orunbasar üzüm iýip oturan ýerinden söze başlady.

Arada şol magaziniň müdiri rentgenologiýa, raduologiýa we onkologiýa ylmy-barlag institutymynyň işiginden girip barýardy. Siz şol institutyň onkologiýa boýunça ylmy işgäri Muhammediň ýanyna baryň diýip, orunbasar elindäki üzümine gonan aryny kowup durka aýtdy.

– Gowý bolaýdy, onkologlar bilejem tanyşlyk açarys – diýip, Esen taksä tarap ýeňsäni titredäýdi. Menem yzyna düsdüm. Bize

garaşyp duran taksä münüp, Muhammediň ýanyна eñdik. Olam bizi psihoneurologik dispansere ugratdy.

– Edil şol ýerde «Eşret» dükanynyň müdiriniň atasy, ýalňışmaýan bolsam, garawul bolup işleýändir – diýdi.

Haýal etmän dispansere ýetdik. Garawul ýaşulyny gözledik.

– Siz ýalňışyp gelipsiňiz. Ol diýyän ýaşulyňyz 1-nji psihologik keselhanada bagbandyr, hem şol ýerde özünü bejerdýändir – diýip bir ylmy işgär bize aýtdy.

– Dälihana-da gerek bolar – diýip, Eseniň ökjesi ýeňledi. Dälihana eñdik. Biziň bolup ýörşümizi gören bize sag adam-a diýjek däldi.

– Diýyän ýaşulyňyz, otuki, «Eşret» dükanynyň kakasy bireýyäm pahyr bolandyr, haý, kysmat-da, gowy adamdy – diýip, ak ýektaýly ýaşuly wraç demini aldy. Bizem birhili bolduk.

– Men häzir şol «Eşrete» jaň edeýin. Müdiri tanyş oglandyr. Kakaň pahyry sorap birki adam geldi diyeýin, hoşal bolar – diýip, ak ýektaýly ýaşuly wraç trubkasyna ýapyşdy. Kimdir biri bilen-ä telefonda bırsalyň gepleşensoň, ýaşuly wraç bize ýüzlendi.

– «Eşretiň» müdiri mazarçylykdamyş. Bu gün üçünji günümüş, şol ýerde diýdiler.

Biz howpurgap, Esen ikimiz bir-birimiz seretdik.

– Gorkmaň, kakasynyň üstüne ýadygarlık galdyryámyş diýip, ýaşuly wraç bize teselli berdi.

– Haýsy öwlüýädekä?! – diýdim.

– Şony soramandyryň – diýip, ýaşuly wraç aýtdy.

Biz dälihanadan çykdyk. Köçede telefon-awtomata girdik. Men ölüleri jaýlaýan býuro jaň etdim. Onuň garawuly bar eken. İçgili öýdýän. Gepleýsi wazzyk-wuzzugrak.

– Hany ulyňyz?! – diýip soradym.

– Gonbasynyň ýanyна bazyp gaýdazyn diýib-ä çykyp gitdi – diýdi.

– Geljekmikä, ýa ymykly gitdimi?! – diýip, gygyryp soradym.

– Şondan çykybam «Jennete» bazjag-a diýdi. Sagat on bizde «Jennetiň» azak satýan bözümi açylýaz – diýip, garawul aýtdy.

– Ölüleri jaýlaýan býuro baryp, ýakyndan tanşaly-la. Gowy, seleň ýerden ýer almaga kömegi deger – diýip, Esen maňa

ýüzlendi.

Biz lapykeç halda öye gaýtdyk. Ol gün-ä işimiz bitmedi. Sebäbi ähli edaralar ýapyldy. Taksiçiniň degişli we degişli däl hakyny berip, onuň bilen hoşlaşdyk. Oňa «Ertir irden sekiziň ýarynda şu ýere ýene gel» diýdik. Ahyrsoñunda, gipiň gysgasy, «Eşret» dükanyň müdirini tapdyk. Men çeträkde durdum. Müdir Essne bir zad-a dolap berdi.

– Näçe tölemeli – diýip, Esen jalataýlyk bilen goňur gapjygyna ýapyşdy.

– Alty teňñe – diýip, müdir ýylgyrdy. Esen hamana diýersiň, özüne sögülen ýaly, ýüzüni kürşertdi.

– Köpüklesip ýörmäli, tanyş bolduk. Me, şuny al – diýip, Esen gök ýigrimi bäsligi müdiriň jübüsine saldy. Gaýdyberdik. Ýadaw halda Eseniň öyüne gelip, ýük ýazdyrdyk. Emma Eseniň keýpi kökdi, şähdi açykdy.

– Kakasy, sizeçaý demläýinmi, ýa nahar guýaýynmy? – diýip, Eseniň aýaly sorady.

– Çaý getir. Hol günki, tanyşlyk üsti bilen alançaýymdan demle. Taýyn naharyň bolsa bize guýma. Biziň üçin täzeden nahar bişir. Yaňky «Eşretden» getiren zadymdan oňatja atarsyň – diýip, Esen, tanyşlyk üsti bilen edinen ýaşyl reňkli pijamasyny geýip durka joşup gürledi.

Bizçaý içdik. Birki sagatdan soň täze nahar geldi. Esen dadyp görüp agzyny şapbyldatdy.

– Garyndaş, bu nahary nähili?! Ap-aýrydyr, üp-üýtgeşikdir görseň – diýip, Esen tanyşlyk üsti bilen oturtdyran gyzyl dişlerini lowurdadyp güldi.

– Yaňky alan zadymzdantatylypdyr. Hut müdiriň özüne goýanjasyny alyp gaýtdym. Esenjoşup gürledi.

– Eger döwlet ähmiyetli gizlin syr bolmasa, maňa-da aýtsana, menem bileýin-le. Yaňky 6 teňňelik zat nämedi? – diýdim.

– 6 teňňelik diýip, ony kemsitmesene, garyndaş, ol-a ýigrimi bäs manatlyk gyt zat, haw. Düşünýärmiň, defisit haryt.

Eseniň birki günläp heläk bolup, ahyrynda alan zady duz ekeni. Yönekeý, dökülip ýatan duz. Ine, käbir söwda işgäriniň ünsden düşürüän zady. Olar, bilseler, ilkinji nobatda duzy gyt etmeli. Sebäbi şonsuz oňup bolmaýar. Uny, çöregi, çigit

ýagyny, otluçöpi, makarony haýdan-haý gizlemeli. Şonda Esen ýaly diňe tanyşlyk üsti bilen zat almasa ynjalmaýan tanyşpurş adamlar üçin hezillik boljak ahyry.

Gurbangylyç HYDÝRÖW. Satiriki hekaýalar